

ČASOPIS nejen PRO ČESKÉ DĚTI ŽIJÍCÍ V ZAHRANIČÍ

Krajánek

Březen 2020

Téma: Dětské knihy

Dočkej času jako husa klasu!

„Dočkej času jako husa klasu“ je pořekadlo a od přísloví se liší tím, že je bez mravního poučení. To znamená, že nás nepoučuje, co dělat, abychom se dobře chovali, ale dává nám nějakou chytrou radu, jak dosáhnout nějakého výsledku. Pořekadlo poznáme také podle toho, že se většinou rýmuje.

„Dočkej času jako husa klasu“ nám radí, abychom byli trpělí. Neměli bychom chtít mít všechno hned. Stejně jako husa, která si musí na svůj klásek počkat, až dozraje, i pro nás platí, že všechno potřebuje ten správný čas. Vzpomeňte si například, jak jste se dlouho učili jezdit na kole. Pořád to nešlo, ale po nějakém čase, jestli jste byli dost trpělí, se vám to podařilo a teď vás ani nenapadne, že to bylo tak těžké.

Obsah

2	Rudolfova přísloví	Dočkej času jako husa klasu
3	Úvodník	Láska ke knihám
4-5	Téma	Co umí dětská knížka
6-7	U krajánků	Jakou knihu byste dali kamarádce/kamarádovi?
8-9	Povolání	Nakladatelství
		Spisovatelka
10-11	Volnočasovky	Křížovky a rébusy
12-13	Krajánci na cestách	Rychlík Kodaň–Roskilde
14-15	Putování za chutěmi	Smørrebrød
16	Víte, že?	Zajímavosti a výročí z Dánska
17	České stopy	Spejbl a Hurvínek
18-19	Krajánková knihovna	Básnířka
20-21	Čtení na pokračování	Jak Petra našla poklad
22-23	Pověsti a legendy	Karlův most
24-25	Logohrátky	Hlásky V a F
26-27	Hrátky s češtinou	Pohádky
28-29	Jazykové hry	Na noc ve škole
30-31	Komiks	Knedlík
		a Noc s Andersenem
32-33	Hrátky s přírodou	Petrohradský dub
34-35	Krajánkovo tvoření	Obal na knihu
36	Kvíz	Andersen
	Příloha	Logohrátky – vymysli si příběh o vose
	Příloha	Pohádky a příběhy ze zemí Krajánka

20. Noc s Andersenem

Krajánek

ČASOPIS nejen PRO ČESKÉ DĚTI ŽIJÍCÍ V ZAHRANIČÍ

Vychází 1. 3. 2020, časopis Březen 2020
měsíčník, ročník 7

Šéfredaktorka: Ivana Kačmaz

Editorka: Zdeňka Strigaro

Korektury: Ivana Bilošová, Zuzana Dorogiová,
Jana Rosell, Marie Švédová, Kristýna Vávrová

Titulní strana: Linda Audyová

Sazba: Ivana Kačmaz

krajánek@krajánekvesvete.cz

Vydává Krajánek ve světě z.s.

Rovné 5, 518 01 Dobré. IČO: 07369522

Předsedkyně: Lenka Kanellia

spolek@krajánekvesvete.cz

www.krajánekvesvete.cz

www.facebook.com/krajánekvesvete

© Krajánek ve světě z.s.

Láska ke knihám

Také milujete ty chvíle, kdy se zavrtáte do postýlky, přitulíte se k mamce nebo tatkově a společně pak čtete pohádku nebo jinou dětskou knížku? Když rodiče mění hlas u každého hrdiny a společně se vydáváte do světa fantazie? Nebo si raději čtete sami a jen tak si listujete knihou a prohlížíte obrazy? Ať už patříte mezi vášnivé čtenáře, milovníky knih nebo si přečtete knihu jen čas od času, vězte, že je to pro vás velmi prospěšné, obohacující i inspirativní. A ten zážitek, když se nemůžete dočkat, jak příběh dopadne, a tajně si zalezete pod peřinu, kde s baterkou v ruce ještě hltáte další stránky. Nebo když pak s kamarády vymýšlíte podobné lumpárny jako hlavní hrdina příběhu, který jste právě dočetli... Knižka je zkrátka mocná.

Přestože je v dnešní přetechnizované době pro mnoho lidí přinejmenším neobvyklé trávit svůj volný čas právě čtením, ti z nás, kdo ke knihám cestu našli, by neměli a kniha je jejich věrným kamarádem i rádcem.

A vás ostatní třeba inspirujeme dalším číslem časopisu Krajánek, ve kterém se právě knihám budeme věnovat.

Tak příjemné listování, čtení a prima zábavu!

Michaela Enžlová

Co umí dětská knížka

Jen nám pěkně povězte, milí čtenáři, kdo z vás je jako dítě neměl nebo nemá? Ne, není řeč ani o hračkách, ani o planých neštovicích. Povíme si o dětských knihách. Máte je, ať jste malincí, nebo už trošku odrostlejší. Tenké, tlusté, malé, velké, nové (a tiskařskou barvou ještě vonící) i ty trošku očtené a ohmatané (a vzpomínkami nasáklé) po rodičích a prarodičích.

Z dětských knížek se za vámi každý den i každou noc pomocí písmenek a obrázků vydávají princezny, rytíři, ohniví draci, pejsci, koťátka, skřítki, víly, vodníci, dobrodruzi, filmové postavy, ježibaby, čarodějové, mluvící auta, superhrdinové a superhrdinky, trpaslíci, lesní žinky, dinosauři, indiáni, obyčejní kluci a holky a kdo ví, kdo další. Zkrátka, když sáhnete po té správné knížce, postavy přijdou za vámi a vtáhnou vás do příběhu, na který máte zrovna chuť.

KNÍŽKA ZABAVÍ

Znáte to, někdy člověk neví, co by, bloumá sem a tam. A pak najednou: hele, knížka! Sáhne po ní, prolistuje, začte se... A našel si zábavu místo nanicovatého nicnedělání.

A dětská knížka, která slaví v březnu dokonce svátek, to je vám strašně důležitá věc. Proč, ptáte se? Má totiž velikou moc!

KNÍŽKA ROZVESELÍ A ROZEŠMĚJE

No bodejť, stačí legrácka, vtípek, veselý obrázek a už čtenáři naskočí úsměv, někdy i chechot. Takové cukání koutků vám jistě zpříjemní volnou chvíli, třeba i v tramvaji na cestě do školy.

KNÍŽKA POUČÍ A VZDĚLÁ

Ač se to na první pohled nezdá, i dětská knížka učí. Ne-ní to sice školní učebnice, ale co nového se z ní můžete dozvědět! O zvířatech, o dobru a zlu, o lidech...

KNÍŽKA ROZVÍJÍ

Knížky bezpochyby popouští uzdu fantazii. Ale rozvíjí i další dovednosti, jazyk, vyjadřování, myšlení či soustředění.

KNÍŽKA INSPIRUJE

Nemusíme hned nutně napsat vlastní knihu, ale může navnadit k nějaké další hezké činnosti – k namalování jedinečného obrázku nebo k návštěvě zajímavého místa, kde se příběh odehrává.

KNÍŽKA ZKLIDNÍ

Když se pořádně vydovádíte na hřišti a pak si už máte konečně sednout, dopřejte si na lavičce klidnější zábavu. Proč ne třeba knižní?

KNÍŽKA USPÍ

Večer vás pěkně v postýlce, hupky dupky, odvede do říše snů. A úplně nejlepší k tomu je hlas maminky, tatínka, dědy, babičky, zkrátka někoho milého. Jen se jich zeptejte, jakou má knížka uspávací moc!

A co dalšího podle vás umí dětská knížka? Řekněte!

JAKOU KNIHU BYS DAL / DALA SVÉMU KAMARÁDOVI / SVÉ KAMARÁDCE?

ANEŽKA, 5,5 ROKU, ISTANBUL

Kamarádkám bych dala třeba k narozeninám **Hildu**. Máme s bráchou doma už 4 komiksy a 2 knížky. Hilda je rošťačka.

EMMA, 10 LET, LYON

Já bych dala své kamarádce **Kukyho**, protože je srandovní.

VERA, 3,5 ROKU, CASTELLETTO SOPRA TICINO

Kamarádce Anně knihu **Frozen 1** a kamarádce Sophii **Frozen 2**, protože se mi líbí Elsa a že má kouzelnou moc.

FRANCESCA, 11 LET, FRANKFURT

Zemi příběhů od Chrise Colfera. Protože když ji začneš jednou číst, tak nemůžeš přestat.

To, co prožívají Alex a Conner, prožíváš naplno s nimi, jako kdybys stál vedle nich.

ANIČKA, 6 LET, WASHINGTON, D.C.

Nějakou poníkovou.

VAŠÍK, 7,5 ROKU, ISTANBUL

Já bych dal kamarádovi knížku **Görünmez adam (Neviditelný muž)**.

Spolužák Ahmet ji dostal k narozeninám, líbila se mi obálka a znělo to zajímavě.

**JAKUB, 11 LET, WOHLLEN,
ŠVÝCARSKO**

Asi **Deník malého poseroutky**, kde Greg (hlavní hrdina) zažívá spoustu legrace a lumpáren. Přečetl jsem již všechny díly a pořád mě to baví. A už se těším na další díly.

**JAN, 8 LET, WOHLLEN,
ŠVÝCARSKO**

Já bych dal knihu **Co má vědět správný Čech** nebo **100 českých nej**. V obou je spousta zajímavých informací o České republice, které se líbily i mojí babičce a dědovi.

DAVÍDEK, 6 LET, ST. PÖLTEN

Rakouskému kamarádovi bych dal knížku **Pumuckl**, protože je srandovní, a českému knížku **Terežka chce pejska**, protože by si ji mohl přečíst sám.

VALÉRIE, 14 LET, PRAHA

Příběhy na dobrou noc pro malé rebelky anebo českou verzi **Velké ženy z malé země**, obě jsou super. Nebo ještě tuhle, **Dívka, která upíjela měsíc**.

OLIVIA, 9 LET, APELDOORN

Kamarádce bych dala jako dárek moji oblíbenou knížku **De sokkenvreter (Lichožrouti)** od Pavla Šruta.

CHRISTINA, 9 LET, ATÉNY

Dala bych jí **Paní Láryfáry**, protože je to moc hezká knížka, čteš ji hodiny a hodiny a neuvědomuješ si ani, jak čas kolem utíká.

MATĚJ, 9 LET, BRUSEL

Já bych rád doporučil své spolužačce Veronice knihu **Detektiv Prdelka**, protože on je moc legrační, je tajemný a chytrý.

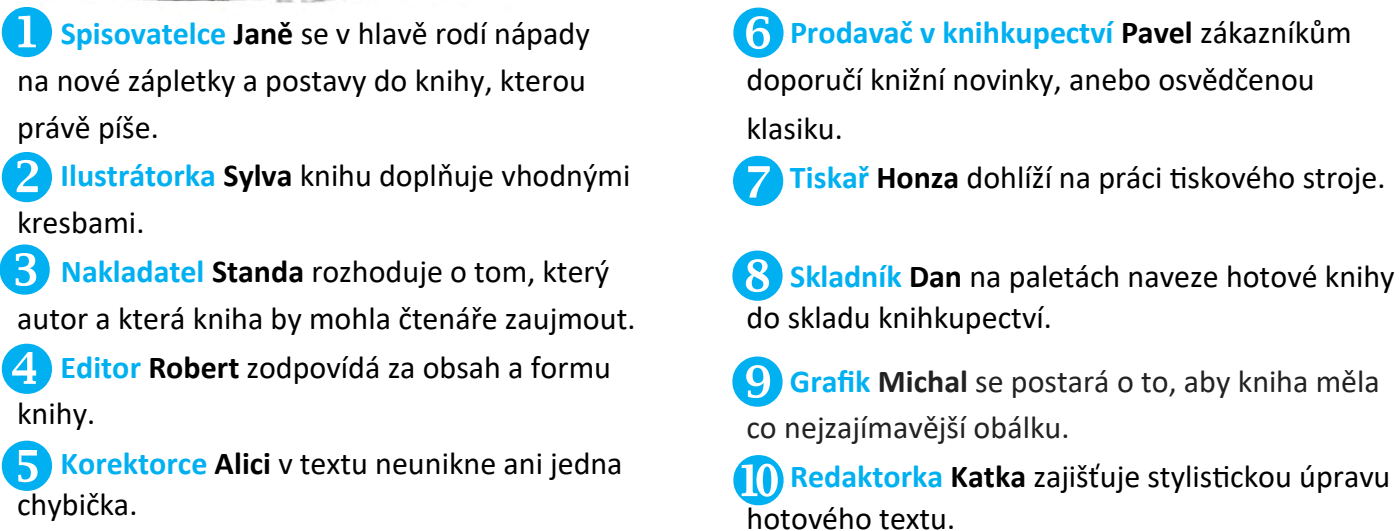
KOLIKRÁT ZA DEN SLYŠÍŠ: „BĚŽ SI UMÝT RUCI“? A JAK NA TO REAGUJEŠ?

Odpověď pošli do konce března na e-mail krajanek@krajanekvesvete.cz. Otiskneme ji v květnovém čísle.

Nakladatelství

Vydání knihy je dlouhý proces a může trvat i roky, než se kniha dostane ze šuplíku spisovatele až ke čtenáři. Poznáte, kdo se čím zabývá? Napište číslo do políčka vedle lidí na obrázku.

Spisovatelka

Jméno: Sabina Konečná

Povolání: literární redaktorka, spisovatelka

Věk: 33

Bydliště: nedaleko od Brna, ČR

Čím jste chtěla být jako malá?

Jako malá jsem chtěla být, asi jako spousta holčiček, zpěvačka nebo učitelka. Moje zpívání by asi nikdo neposlouchal, ale to druhé mám částečně splněno, mohla bych učit český jazyk a literaturu.

Co vás na vaší práci nejvíc/nejméně baví?

Nejvíc mě baví vymýšlení nových knížek a spolupráce s ilustrátory. A také to, když držím v rukou hotovou knihu. Nejméně mě baví, když se něco nestíhá.

Bez čeho se ve své práci neobejdete?

Bez fantazie, bez trpělivosti, bez papíru a tužky, bez počítače a internetu, bez spolupracovníků.

V čem musí být člověk dobrý, aby mohl toto povolání vykonávat?

Musí mít velkou představivost. A také je potřeba, aby dobře ovládal svůj rodný jazyk.

Co byste poradila někomu, kdo se chce stát spisovatelem?

Hodně čti, hodně sni, měj velkou trpělivost, snahu a pili a piš, piš, piš.

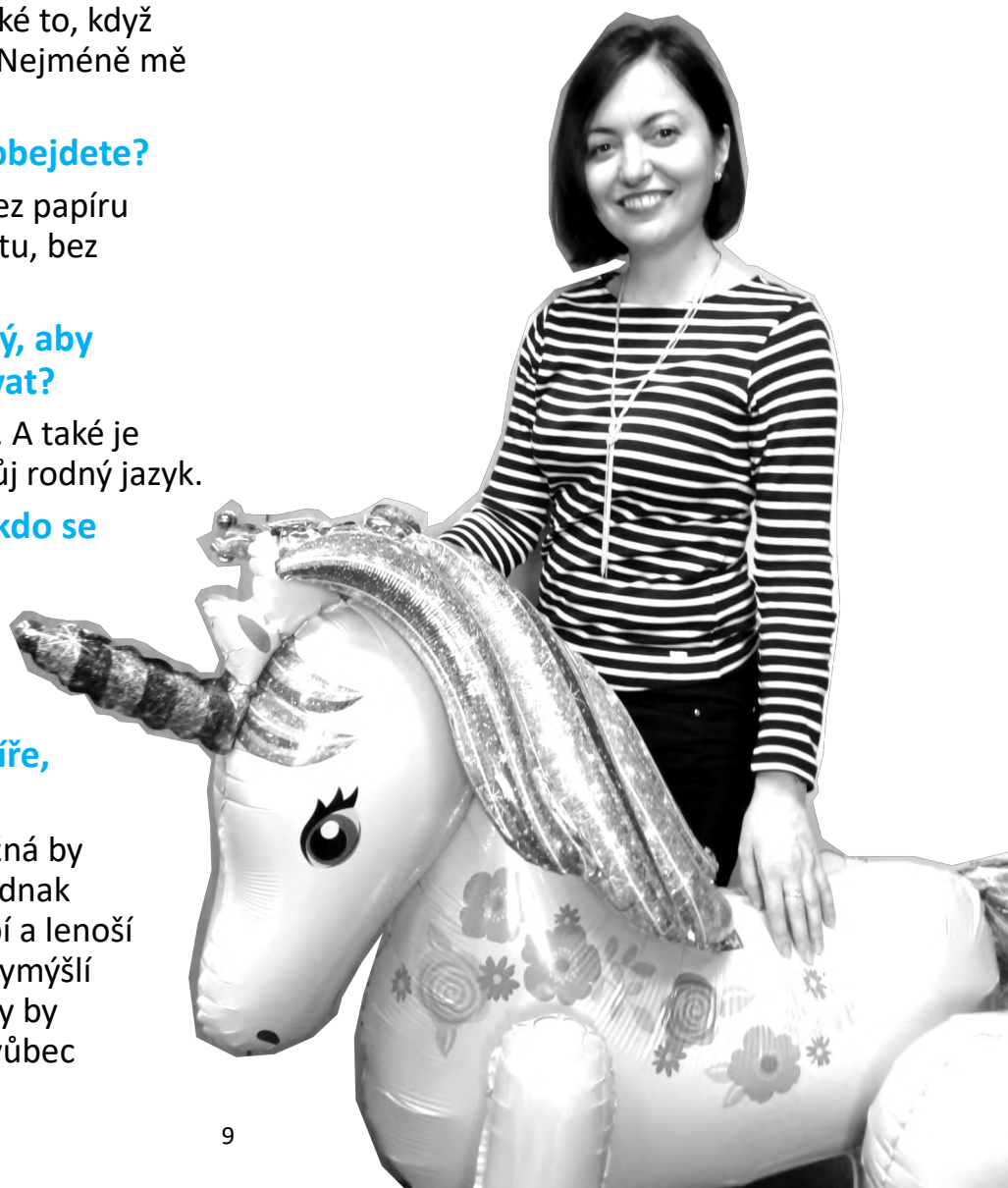
Kdyby měl být spisovatel zvíře, jaké zvíře by byl a proč?

To je ale zapeklitá otázka! Možná by měl být hned několik zvířat. Jednak kočka, protože kočky hodně spí a lenoší a odpočatým lidem se dobře vymýšlí i promýšlí nejrůznější věci. Taky by mohl být chobotnice, ta není vůbec

hloupá a má hned několik chapadel, takže by toho určitě zvládl spoustu. A hodilo by se být i datlem a bušit do klávesnice počítače stejně rychle, jako buší datel do stromu.

Tři slova, která vaši práci nejlépe vystihnou.

Fantazie, trpělivost, spolupráce.

Znáte pohádky? Potom bude úkol lehký. Každé kolečko reprezentuje jednu pohádku. Připletla se tam ale vždy jedna postavička, která do té pohádky nepatří. Najdi která a urči názvy pohádek.

SOBÍ RÉBUS

...OTA

ZÁ...

...A

ZPŮ...

Svédska.

Two reindeer are shown against a white background. The reindeer on the left is brown and has large, flat, palmated antlers. The reindeer on the right is lighter in color, possibly a Sami reindeer, and has long, thin, pointed antlers.

Los může být i .....!

Uhodni zvířata žijící v Dánsku a tajenka ti prozradí zbytek vtipu.

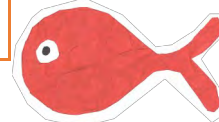
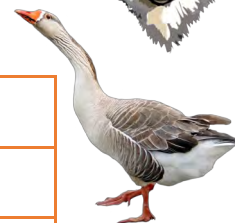

A cartoon drawing of a smiling whale with a small yellow and red flag on its back, swimming in blue water. The whale is light blue with a green eye and a wide, toothy grin. It has a small flag on its back with a yellow circle and a red flame-like shape. The water is represented by blue wavy lines.

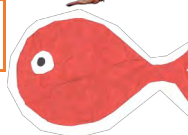

A detailed black and white illustration of a badger, shown in profile facing right. It has a thick, textured coat with a prominent white stripe running down its back and a white patch on its face. The badger is standing on its hind legs, with its front paws visible.

A hand-drawn illustration of a cat's face, colored in a light orange or tan hue. The cat has large, expressive eyes with long, thin eyelashes. Its mouth is a simple black oval. On its forehead, the word "AMERICA" is written in a small, black, sans-serif font. The cat's ears are pointed upwards, and there are three short, black whisker-like lines on each side of its face. The drawing is done in a simple, sketchy style with black outlines.

Ada, Nové Město nad Metují

1. Karkulku chtěl sežrat						V			
2. Druh ryby, která je placatá		P							
3. Které zvíře v písničce „Když jsem já sloužil“ chodí bosé?						H			
4. Bydlí v noře a loví ho jezevčík		J							
5. Velký mořský savec		V							
6. Malý kůň				P					
7. Bílá liška	P						L		

Malá mořská víla: Jistě jste slyšeli příběh o malé mořské víle, která jednoho dne navštívila svět nad hladinou a zamilovala se do prince. Hans Christian Andersen pohádku o neopětované lásce mořské víly k princovi napsal a vydal v roce 1837. Sochu malé mořské víly vytvořil

dánsko-islandský sochař Edvard Eriksen v roce 1913 a navštívit ji můžete u pobřežní promenády Langelinie kousek od kodaňského centra. Socha je docela malá, měří jen 127 cm. Nejlepší ji prohlédnete brzy ráno, kdy kolem ní nestojí davy turistů.

Nyhavn: V jednom z barevných domů bydlel dvacet let Hans Christian Andersen. Napsal tu pohádku Křesadlo a také tu o princezně na hrášku. Nyhavn znamená „nový přístav“ a jmenuje se tak už skoro 350 let. Vodní kanál kopali téměř tři roky švédští zajatci z Dánsko-švédské

války. Domy poskytovaly občerstvení a zábavu námořníkům po dlouhých plavbách, dnes tu najdete spoustu restaurací, kaváren a obchodů. Přístav je plný lodí – některé tu kotví, jiné zase vozí turisty, kteří si přejí vidět město z vodní hladiny.

Hans Christian Andersen u Tivoli: Kousek od kodaňského hlavního nádraží se rozkládá druhý nejstarší zábavní park na světě. Jmenuje se Tivoli a historie názvu vede přes Paříž až do Itálie, kde kousek od Říma leží město Tivoli proslavené krásnými zahradami. Karel Čapek v kni-

ze Cesta na sever napsal: „Tivoli je hlavní město Kodaně, město houpaček, střelnic, fontán, hospod a atrakcí, město dětí, párků a vůbec lidu, veliký zábavní park, snad jediný na světě ve své popularitě, lidové srdečnosti a naivní, veselé, posvícenské bujnosti.“

Roskilde – Vikingové a katedrála: Když na kodaňském hlavním nádraží nasednete do vlaku, za necelou půlhodinu se můžete procházet po Roskilde a objevovat dánskou historii. Roskildský fjord po staletí brázdili Vikingové a některé z lodí, které se dochovaly na dně zálivu, jsou

k vidění v místním muzeu. Na fjord z mírného kopce shlíží katedrála svatého Lukáše, kde jsou pohřbeni dánští králové a královny. Odpočívá tam i Harald Modrozub, podle kterého se jmenuje Bluetooth – technologie, která stejně jako Modrozub usnadňuje komunikaci.

Smørrebrød

aneb

dánský obložený chlebiček

„Smør“ znamená máslo nebo tuk, „brød“ chleba. Původně jednoduchý pokrm, tedy žitný chléb s máslem, začali dánští kuchaři doplňovat kousky ryb, plátky masa, nakláda-

nou i čerstvou zeleninou, a vše doplnili omáčkami a dalšími dobrotami. Koncem 19. století si obložený tmavý chléb získal oblibu i za dánskými hranicemi, kde se mu říká otevřený sendvič.

Náročnost:
jednoduché

Doba přípravy:
15 minut

Budeme potřebovat

- tři plátky tmavého žitného chleba (rugbrød)
- máslo (smør)

Na chlebiček se sleděm

- sledě nakládaného v kari (karrysild)
- řeřichu na posypání

Na chlebiček s krevetami

- dvě vejce uvařená natvrdo
- asi 50 g krevet – vařených a vyloupaných
- majonézu
- řeřichu
- cherry rajče

Na chlebiček s brambory

- dva listy salátu
- dva menší uvařené brambory
- majonézu
- smaženou cibuli

Plátky chleba si rozložíme na rovnou podložku.

1

Chleba namažeme po celé ploše máslem.

2

Na první krajíc naskládáme kousky nakládaného sledě.

3

Na druhý krajíc dáme obě vejce

4

nakrájená na plátky, přidáme majonézu a na ni nasypeme krevety.

Na třetí krajíc položíme listy salátu

5

a na ně rozkrájené brambory. Navrch přidáme majonézu a smaženou cibuli.

Obložené chleby ozdobíme řeřichou a rajčetem.

6

Dobrou chuť!

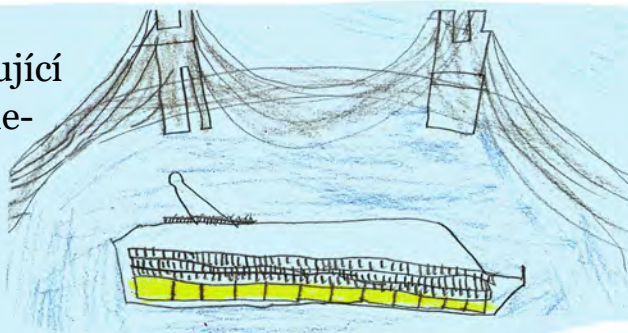
Værsgo og velbekomme!

Víte, že **Öresundský most** spojující Dánsko se Švédskem je druhým nejdelším mostem na světě? Jeho délka je 16 km. Most je dvoupatrový. Horní patro slouží automobilům, ve spodním jezdí vlaky.

Víte, že **Legoland** v dánském Billundu je největší a nejstarší v Dánsku? Věřili byste, že byl otevřen v roce 1968? V Dánsku také existuje **podzemní tunel**, ve kterém jsou uloženy **všechny sady lego**, které kdy vyšly.

Víte, že **zábavní park Tivoli**, který najdete přímo v centru hlavního města Dánska, Kodani, je nejstarším zábavním parkem v Evropě? Byl založený již roku 1843.

Víte, že dějiny Dánska jsou nerozlučně spojené s **Vikingsy**? Důkazů je spousta. Například u Nørresundby na severu Dánska můžete navštívit Lindholm Høje, vikingské pohřebiště.

Spejbl a Hurvínek

Nerozlučná dvojice dřevěných loutek, která procestovala čtyřiatřicet zemí na čtyřech kontinentech, získala cenu Thálie a podmanila si srdce několika generací dětí i dospělých. Kdo by neznal popleteného nabručeného tatuldu Spejbla a jeho nezvedeného prostořekého synka Hurvínka?

Obě loutky jsou již poměrně staré. Josef Spejbl, jako Hurvínkův táta, je samozřejmě starší, a dokonce oslavil už 100. narozeniny. Loutku vyřezal řezbář Karel Nosek v plzeňské dílně podle náčrtku divadelního nadšence a autora loutky Josefa Skupy již roku 1919. Na jevištích se pak Spejbl začal objevovat od podzimu 1920 společně s Kašpárkem.

Ač se to dnes zdá neuvěřitelné, loutka nebyla tehdy valně přivítána a její vzhled vzbudil značné rozpaky. Velké odstáté uši, holá hlava, frak, dřeváky a bílé rukavičky příliš sympatií nevyvolávaly. Cesta loutky ke slávě byla dost trnitá.

Zlom přišel v roce 1926, kdy stanul na scéně Hurvínek, Spejblova zmenšená kopie a zároveň jeho syn. Strakonický rodák Josef Skupa obě loutky také namluvil a zcela bravurně a plynule přecházel ze Spejblova hlubokého hlasu do Hurvínkovy pištivé fistulky. Později k oblíbené dvojici přibyl pes Žeryk, Hurvínkova kamarádka Mánička a rozvážná bábinka Kateřina. A protože všechny postavičky mluví vždy jazykem země, kterou navštíví, hovoří již více než dvacet jazyky.

Původní loutková dvojice Spejbla a Hurvínka byla věnována roku 1949 do Obrazcovova divadla v Moskvě, které tak získalo velmi vzácný artefakt v podobě dvou nejslavnějších českých loutek. Ovšem po rozsáhlém zkoumání všech materiálů vyšlo najevo, že Spejbl byl v průběhu let vyměněn za jinou kopii, a tak je dodnes obrovskou záhadou, kde originální loutka skončila.

Básnířka

Dnes vám představíme další „knižní povolání“ – básníka, vlastně básnířku. Jmenuje se Simona Racková a pracuje jako redaktorka a editor-ka na volné noze. Vydala čtyři básnické sbírky a je vítězkou dvou mezinárodních cen pro básníky. Má jedenáctiletá dvojčata Ondřeje a Silvii, ve volném čase chodí tancovat flamenco a učí se italsky – celá rodina si totiž zamilovala Itálii, v létě tam jezdí k moři a v zimě na hory. Členy rodiny jsou i mourovatá kočka Kaříčko a zrzavý kocourek Piškot.

nakladatel – spisovatel – **básník** – ilustrátor – editor – grafik – překladatel – knihkupectví – audiokniha – čtenář

Foto: Markéta Pištěková

Kdy jste napsala první báseň?

V šesti letech, jen co jsem se naučila psát. Tyhle úplně první básničky se ale někde ztratily. Když jsem pak byla ve druhé třídě, maminka mi ukázala svůj starý památník – ozdobný sešitek, do kterého si kamarádky „na památku“ psaly vzkazy a kreslily obrázky – a já jí do něj namalovala fialku a k ní vymyslela básničku. To se mi zalíbilo, a tak mi mamka koupila sešit, ať si do něj píšu další básně. Psala jsem si je do něj až do třinácti let a dodnes ho mám schovaný. Jsou tam třeba básničky o tom, že jsme šli na houby, nebo že se mojí sestřenici narodilo miminko a já si představuju, jaké to bude, až budu jednou taky máma.

Anna

Anna je možnost. Na lišku nasedne, obkročmo, a jdou, vláčně jdou lesem. Spolu. Maliní, větvoří, mech. Pára se sráží, vlhkost vzlíná, syrový vzduch, vzduch po rozbřesku. Co přijde, co tě zasáhne? Ted', právě ted'. Něco se prosmyklo, cinkání, tání, slyšíš? Čas, kdy je světlo ještě křehké. Kotníky, rosa v borůvčí. Anna je možnost. Ted', vidíš? Přiloží tvář, nasává pachy srsti. Nic nevadí, nic, vůbec nic. Všechno teprve bude, v dechu, co tají dech. Ta bytost přijde, pohladí tě a změní, neboť tvé noci nejsou, nejsou završené.

Jak básník hledá nakladatelství, které by mu vydalo básně?

V mém případě to bylo jednoduché. Moje bývalá spolužačka z vysoké školy Tereza Riedlbauchová, která je sama taky básnířka, zakládala malé nakladatelství. Věděla, že mám dost básní na sbírku, a tak mi nabídla, abych ji vydala u ní v Literárním salonu – tak svoje nakladatelství pojmenovala. Šlo to docela rychle, sbírka vyšla asi za rok. Spolu s mojí sbírkou Tereza vydala ještě sbírky Viktora Špačka a Honzy Brabce, tak jsme byli taková ptačí trojice.

Co vás v procesu vydání vaší první knížky překvapilo?

Vzpomínám si, že jsme trochu bojovaly s grafickou úpravou. To, jak bude sbírka vypadat, se několikrát měnilo – bylo to náročnější i proto, že v té knížce jsou různé typy výtvarného doprovodu (grafiky, kresby, dokonce i fotka). Takže mi trpělivá grafická posílala do mailu různé možnosti a docela dlouho jsme to ladily. Já tehdy myslela, že to je normální, protože jsem s tím neměla žádné zkušenosti. Dnes už vím, že je lepší detailně to probrat předem a pak už upravovat jenom drobnosti.

Máte jedenáctiletá dvojčata. Zvažovala jste někdy, že zkusíte psát poezii pro děti?

Ne, ale třeba to ještě přijde. Syn Ondra mě zrovna včera požádal, jestli bych mu do školy vybrala nějakou svou báseň – to mě moc potěšilo, jenže jsem zjistila, že asi žádnou vhodnou nemám. S tím bych měla něco udělat! Jinak když byly děti ve školkovém věku, moc je bavilo, když jsem si večer lehla k nim do postele a vymýšlela si legrační texty na melodie různých písniček. Moc jsme se u toho nasmáli. Tyhle texty jsem si ale nikam nezapisovala, vždycky

jsem je vymýšlela v tu chvíli a pak jsem je zase zapomněla.

Mají vaše děti rády poezii?

Přiznám se, že dětskou poezii doma nečteme. Spíš společně posloucháme písničky, takže děti umějí nazpaměť desítky a desítky textů. Jako malá jsem měla ráda Halasovu poezii pro děti, ale když jsem svůj oblíbený svazek Před usnutím ukázala dětem, moc je nezaujal. Teď už moje děti začíná zajímat poezie pro dospělé, tam jim s objevováním pomůžu, doufám, víc – a moc ráda!

Co byste vzkázala dětem, které mluví dvěma jazyky?

Je mi jasné, že to někdy není lehké, ale máte úžasný dar a výhodu – jazyk navíc hned od malička! To nevadí, že se to občas plete a že člověk dělá chyby – užívejte si to, hrajte si se slovy a objevujte. A když budete mít chuť, pište!

Černoočko

Jak Petra našla poklad

„Dostala jsem za úkol hledat poklad!“ říká u večere rodině s rozzářenýma očima Petra. „Poklad?“ ptá se Matty, kukadla navrch hlavy. „Chtějí to po nás z muzea, z oddělení diamantů,“ vysvětluje Petra. Malá Eliška ťuká na rameno Lukášovi: „Bráško, víš, co všechno v tom pokladu může maminka najít?“ „Třeba staré zlaté mince, různé cenné staré předměty, krystaly...“ usmívá se na sestřičku Lukáš. „Nebo čokoládové penízky s vanilkovou náplní, mušle s perlou, zvonek, náramek nebo náhrdelník!“ doplňuje ho malá Eliška nadšeně a Lukáš se směje.

V rybníce za velkým keřem si vodník Mydla zatím radostně mne ruce. Šel si trochu zaplavat a v bahně na dně

našel pár obrovských krystalů. „Udělám z nich náhrdelníky a vyměním je za lektvary jako minule nebo z nich vyrobím suvenýry a prodám je turistům. Zatím si je zakopu u břehu, aby mi je nikdo nesebral,“ raduje se Mydla a schovává svůj úlovek.

Druhý den si Petra vyhrne rukávy: „A jde se na to!“ Začne kopat na kraji jezera a hned při třetím kopnutí narazí na něco tvrdého. Rychle odhrnuje zbytky hlíny a bláta. „Pane jo!“ vydechne úžasem. Diamanty! A dva velké třpytivé krystaly větší než její žabí ruce. „Budu potřebovat vozíček a další náčiní, abych je odsud dostala,“ říká si a běží pro ně na základnu. Když se vrátí, kde nic, tu nic. „Všechno je

První příběhy o Černoočkovi,
Pampelišce a žabáčcích najdete
ve vydáních
č. 07+08/2016–07+08/2017.

pryč!“ rozhlíží se zklamaně. V bahně si všimne stop, které vypadají jako Černoočkovy. Vydá se i s vozíkem po stopách a skutečně dojde až ke stromu, kde strašidýlko bydlí.

„Černoočko, ty darebáku jeden!“ spustí na něj Petra, když vidí krystaly blyštící se v koruně stromu. „Co jsem zase udělal?“ ptá se zmateně malý rošťák. „Kdes je vzal?“ ukazuje Petra do koruny stromu. „Našel jsem je u rybníka, věřila bys tomu?“ odpovídá radostně Černoočko. „Ahaaa,“ omlouvá se Petra. Tentokrát je v tom strašidýlko opravdu nevinně.

Mezitím po stejných stopách dojde ke stromu i vodník Mydlo. „Dej sem ty krystaly zpátky, zloději! Moje jsou! Zakopal jsem si je u rybníka,“ zahromuje na strašidýlko. „Ty krystaly nejsou ničí,“ oznámí Petra. „Veškeré archeologické nálezy musí jít na přezkoumání do našeho ústavu. Pokud

budou mít historickou hodnotu, vystavíme je v muzeu,“ pokračuje žabka.

„Archeo, co? Přezkou, co? Jaký ústav? Jediné, čemu jsem rozuměl, je, že z toho nebudu nic mít,“ bručí vodník a odchází. „Kdybys zase něco našel, musíš nám to okamžitě nahlásit! Je to tvoje povinnost, Mydlo!“ volá za ním ještě žabka. „Povinnost, povinnost...“ svěsí ramena vodník a šourá se s nepořízenou zpátky k rybníku.

„Můžeme je vzít zítra do školy?“ ptá se Matty, když se dozví, co maminka dneska našla. „To bohužel nejde. Přijďte se ale na ně zítra všichni podívat k nám,“ navrhuje Petra. „Tak joouo!“ skáčou radostí žabáčci. Druhý den všichni žáci ze školy v Žabácké ulici ohromeně kuňkají, když jim Petra a krokodýl Olí ukazují archeologickou základnu a objevené nálezy. „Až budu velká, budu taky archeoložka,“ šeptá Barča Mattymu při odchodu.

Karlův most

V dnešní pověsti bych vám ráda povprávěla o tom, jak se stavěl Karlův most, nejstarší pražský most. Tam, kde teď stojí Karlův most, stál dříve most dřevěný, ale přišla velká voda a odnesla ho. Další velká voda zničila i první kamenný most zvaný Juditin. A tak Karel IV., král český a císař německý, nechal postavit most nový, aby opět propojil Staré Město s Menším Městem pražským. Ten měl být tak pevný, aby odolal dalším povodním a rozmarům počasí.

Základní kamen položil sám Karel IV. Datum pro položení základního kamene si prý nechal poradit od královských hvězdářů. Ti mu doporučili datum 9. července 1357 v 5.31 ráno. A toto datum je skutečně magické, tvoří ho jen lichá čísla, a když se zapíše do řady 1357 (rok), 7 (měsíc), 9 (den), 5.31 (čas), vytvoří řadu 1 3 5 7 9 7 5 3 1, která se čte zepředu i zezadu stejně.

Stavbou slavného mostu pověřil Karel IV. mladičkého Petra Parlěře až z dalekého švábského Gmündu. Parlěř rozhodl, že se do malty budou přidávat i syrová vejce, aby kameny lépe držely u sebe a most byl pevnější. V Praze však tolik vajíček nebylo, a tak Karel IV. řekl poslům: „Rozjed'te se do všech koutů země a všude přikažte, aby do Prahy posílali vejce pro stavbu mostu.“ A tak ze všech koutů Českého království směřovaly ku Praze vozy vezoucí křehký ná-

klad v proutěných koších a slámou vystlaných bedýnkách. Vajíčka se shromažďovala na břehu Vltavy, kde je zedníci roztloukali a přimíchávali do malty.

Města se snažila vyjít císaři vstříc, jak jen mohla, ale ne vždy to dobře dopadlo. Cesty v té době nebyly rovné, byly samý výmol a kamení. Často se stalo, že se vejce cestou rozbila. Taková škoda!

Když se to doslechli obyvatelé Velvar, uvařili vejce natvrdo, aby se cestou nerozbila. Uvařená vejce však byla staviteli k ničemu! Ale umíte si představit, kolik smíchu jejich příjezd způsobil? Jen ve Velvarech na to pak neradi vzpomínali. Ale netrvalo dlouho a překonali je obyvatelé Unhoště. Ti spolu s vejci přivezli mléko, tvaroh a syrečky! To se na stavbě zase nasmáli.

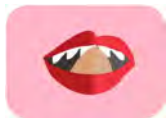
Jak to bylo s vejci při stavbě ve skutečnosti? Vědecký rozbor z roku 2008 prokázal přítomnost vajec v maltě odebrané z mostu při jeho opravách. Ale podle dalšího rozboru z roku 2010 se do malty vajíčka nepřidávala, našly se však stopy vína a mléka.

Ať už to bylo jakkoliv, Karlův most v Praze je postaven z kvalitních surovin a materiálu, díky kterým přežil celá staletí.

Hlásky V a F

Představme si, že jsme strom, a zkusme si malou rozcvičku:

Levou nohu k pravé noze
přisun pěkně pomalu.

Hlavu vzhůru, stoupni **rovně**
ruce **zvedni** nad hlavu.

Jsi strom, co listy má.

Větrík na tě **zafouká**

větve **tv**oje rozhoupá.

Fouká, **fičí**, **větve** sklání,

Vpravo, **vlevo** se uklání.

Až ten **vítr** odlétne,

stromek ten si oddechne.

stoupneme si rovně, ruce připažíme k tělu

vzpažíme ruce a snažíme se vytáhnout co nejvýše

třepeme prsty a postupně celými pažemi

zhluboka se nadechneme nosem, vydechneme ústy FÚ, FÍ, FÁ

mírně se ukláníme vpravo a pak vlevo a snažíme se správně dýchat

zkoušíme vyslovovat FÍ, FÁ, FÚ a ukláníme se na obě strany

zkusíme hlubší úklony a dále hluboký nádech nosem, výdech ústy

hluboký nádech a výdech, připažíme ruce k tělu

nafoukneme co nejvíce tváře a pomalu vydechujeme – UFFFF

Při vyvozování hlásky V musíme položit horní řezáky na spodní ret, poté dlouze vyslovujeme hlásku VVV a pustíme rty.

Pokud se nám hláska V daří, můžeme zkusit hlásku F, a to tak, že zuby a rty nastavíme stejně jako u hlásky V, jen potichu „foukneme“.

Potom zkusíme přidat slabiky - VA, VE, VY, VO, VU, FA, FE, FI, FO, FU a pokusíme se správně vyslovit co nejvíce slov, která začínají na písmeno V a F. Schválně kolik takových slov znáte?

Sláva, **sláva** **vodovodu**!

Přivede nám teplou **vodu**

z vodárny až do **vany**.

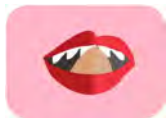
Do vody se ponoříme

a rázem se proměníme

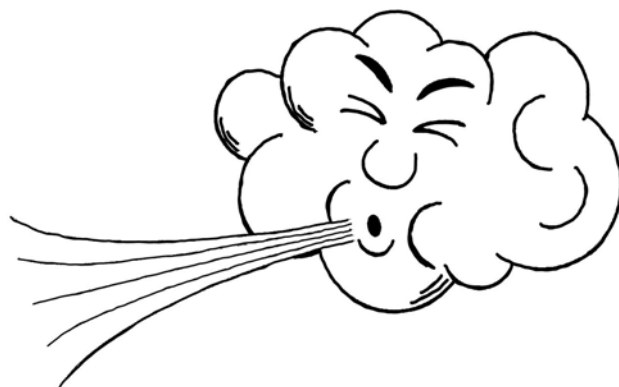
ve vydry a lachtany.

Fouká venku, fouká,
hafan z boudy kouká.
Fouká, fouká, pofukuje,
 listí všude poletuje
 Kdo to **fouká**, kdo to ví?
 Je to **foukal foukavý.**

Pokuste se domalovat obrázky a doplnit rýmy:

Fuky, fuky, fuk,
foukám _____.
Fialové tulipány
fotí Filip u _____.
Fanda fotí Bětku,
hned jí podá _____.
Fazole, fazole,
dáme je na _____.

Já pod vodou plavu,
nevynřádám _____.
Vyděsil se lodník,
vylekal ho _____.
Véna volá: Sláva!
voní tady _____.

V a F jsou párové souhlásky. Dokážete je správně doplnit?

Le_, kre_, pá_, ha_ran, fotogra_, no_iny, _ana, la_ice, taj_un, tele_on, di_očák, s_ice,
so_a, panto_le, ha_an (velký pes), hou_nice (dělo), o_ladač, _lek, lo_ec, pa_ouk,

Na závěr si zkuste zapamatovat, že hlásky V a F jsou souhlásky obojetné a později se budete muset naučit tzv. vyjmenovaná slova, pak budete umět psát i/y správně.

A určitě si nezapomeňte stáhnout přílohu, kde najdete další úkoly.

Ahoj krajánci!

Jsou tady **nové kartičky** a doufám, že se vám budou líbit.

Máte rádi pohádky? Víte, kdo je Budulínek, Otesánek, jak vypadá čert nebo kde bydlí vodník? Vaše znalosti prověří následující kartičky.

Kartičky si vytiskněte, podlepte nebo zalaminujte a vystříhejte. Potom už můžete kolíčkem na prádlo nebo kancelářskou svorkou označit správnou odpověď. Na zalaminované kartičky lze psát obyčejným fixem a poté vše zase smazat.

Prima zábavu přeje Krajánek

<p>Kdo je statečný?</p> <p>princ čaroděj</p>	<p>Kdo žije v lese?</p> <p>vodník hejkal</p>
<p>Kdo je pracovitý?</p> <p>Červená Karkulka Popelka</p>	<p>Kdo je veselý?</p> <p>Kašpárek Krakonoš</p>
<p>Kdo je lakomý?</p> <p>kohoutek slepička</p>	<p>Kdo je sladký?</p> <p>koblížek zlatá rybka</p>

Kdo je tlustý?

Otesánek kocour v botách

Kdo bydlí v pekle?

pták Ohnivák

čert

Kdo je moudrý?

děd Vševěd

loupežník

Kdo je neposlušný?

Budulínek

trpaslík

Kdo umí kouzlit?

Zlatovláška

víla

Kdo je líný?

král

hloupý Honza

Kdo je ošklivý?

princezna

ježibaba

Kdo je neviditelný?

duch

drak

Na noc ve škole

Naše kamarádka Lenka chodí nedaleko od nás do sobotní české školy. My ne, ale tentokrát nás pozvala, ať tam jdeme s ní. Co ať tam jdeme s ní, ať tam přespíme!

Říkají tomu Noc s Andersenem. O Andersenovi už jsem slyšela. Máme totiž v bazénu, kam často chodíme, namalovaný po stěnách příběh Malé mořské víly. Máma mi vyprávěla, že mě ten obrázek fascinoval, už když jsem byla miminko.

Ale doma prý máme jen zprzněnou verzi – tak to říká máma. Jde o to, že Andersen nechal na konci příběhu Malou mořskou vílu umřít. V naší verzi v pohádkové knížce pro děti si ale Malá

mořská víla prince nakonec vezme. Máma se u toho vždycky rozčiluje a říká, že Andersen by se rozčiloval taky.

Díky tomu znám Andersena.

Ale na Noci s Andersenem jsem ještě nebyla. Lenka už jo, loni, a moc se jí tam líbilo. Letos hodně dětí nepřijde, tak nabídli, že tam můžou přijít i děti odjinud, nejen přímo ze školy.

Nejdřív jsme si četli – hrozně moc četli. Paní učitelka nás třeba vyzvala, ať si zvolíme knížku podle svojí nejoblíbenější barvy. Mám ráda žlutou, tak jsem sáhla po žluté obálce. Knížka se jmenovala Vačice, která se nesmála.

Já vlastně ani nevěděla, co je to vačice, ale prohlédla a přečetla jsem si s Lenkou celou knížku během chvilky. Bylo v ní hodně obrázků. Vačice to měla s lidmi těžké.

Pak jsme hráli hry s kostkami. Měli tam takové speciální, kde jsou i vysoká čísla jako 12, 24 nebo 64. Hráli jsme ve dvou, každý jsme měli jednu knížku. Já byla s Lenkou. Podle toho, která čísla jsme hodily, jsme nalistovaly stránku a odpočítaly větu od začátku. Zapisovaly jsme si to jako příběh.

Já jsem měla Ferdu Mravence a Lenka Žofku, ředitelku zoo, takže z toho byl takový zvířecí paskvil s mravkolvem a žirafou.

Pak jsme si sedli do kroužku, každý se svojí knížkou a vymýšleli jsme si různé otázky. Třeba jsem se zeptala: „Co chceš zítra dělat?“ a ukázala jsem na jednoho kluka. On si otevřel svou kníž-

ku a řekl první větu, která mu padla do oka. „Bude nám horko,“ odpověděl.

Vybral si svého kamaráda a vymyslel pro něj další otázku: „Jak vypadá tvoje babička?“ „Tady ona někde bude, asi za těmi novinami,“ vyhledal kluk větu ve své knížce.

Občas se někdo zasekl, protože se mu žádná odpověď nelíbila, a chtěl hledat dál, ale nejvtipnější odpovědi často byly ty nahodilé první.

Jednu holku, myslím, že se jmenovala Markéta, napadlo, že bychom to mohli obrátit. Nejdřív vyhledala ve své knížce větu, pak na někoho ukázala, a ten měl vymyslet na tu větu otázku.

„Spolkni to, nebo tě proměním v žábu na tři dni a tři noci!“ přečetla ze své knížky a ukázala na mě.

Nejdřív jsem měla v hlavě úplně prázdnou. Ale pak jsem si vzpomněla, jak máma uvařila včera ke snídani krupicovou kaši, kterou já moc nemusím (zato můj brácha Jonáš ji zbožňuje): „Proč musím jíst tu krupicovou kaši?“ A všichni vybuchli smíchy. Hlavně Jonáš, který moc dobře ví, jak ji nemusím.

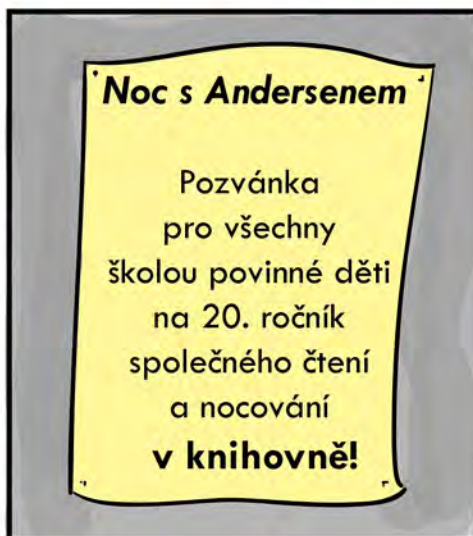
Pak už jsme si šli vyčistit zuby a zavrtali jsme se do spacáků. Byla jsem moc ráda, že mě Lenka pozvala, ať se k nim přidáme. Než jsme usnuly, povídaly jsme si, jak budeme v létě spát ve spacácích venku pod širákem a pozorovat hvězdy.

KNEDLÍK

A NOC S ANDERSENEM

PETROHRADSKÝ DUB

VÝŠKA: 28 M

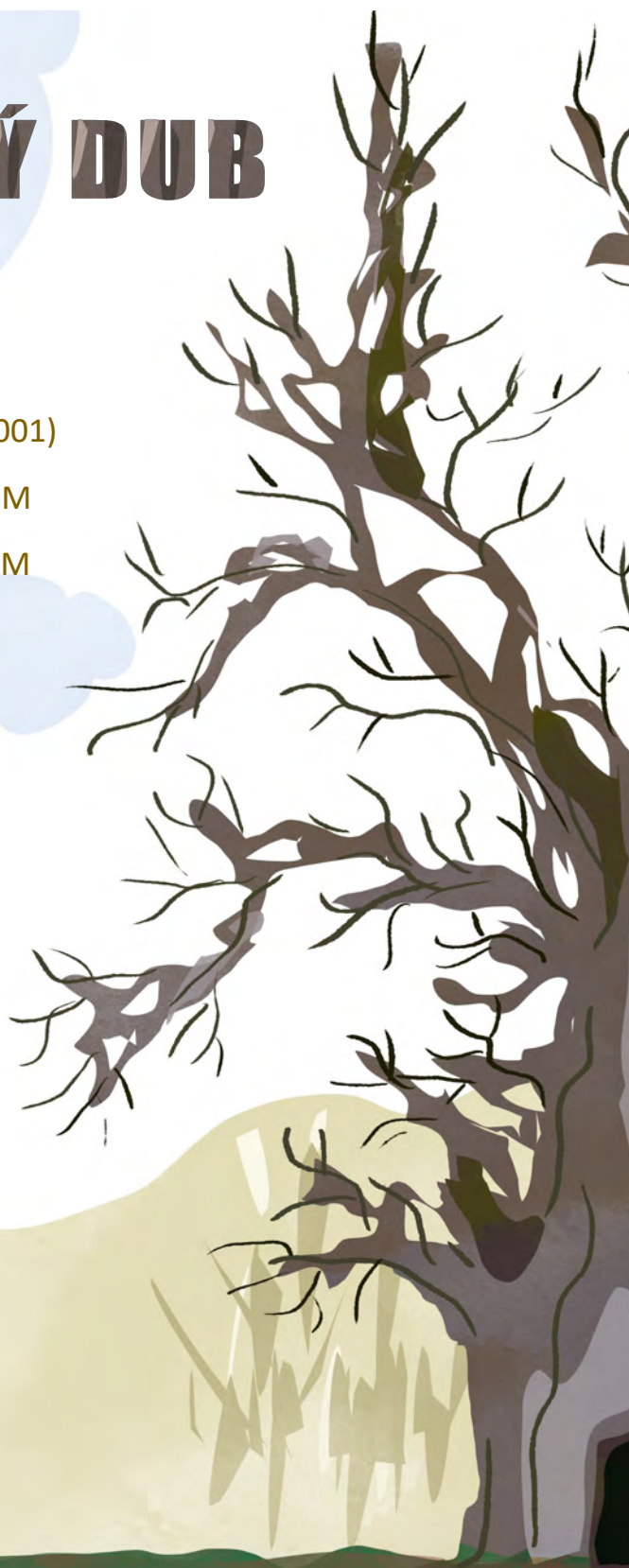
OBVOD: 900 CM (2001)

VÝŠKA KORUNY: 20 M

ŠÍŘKA KORUNY: 19 M

VĚK: 900 LET

Petrohradský dub roste u obce Petrohrad na kraji státní přírodní rezervace zvané Háj Petra Bezruče. Tento statný dub, známý také jako Selský dub nebo dub Petra Bezruče, roste dole u silničky na Stebno. Dub je pravděpodobně posledním zbytkem původního lesa a nyní je součástí zámeckého parku, ve kterém se nad velkými oblými balvany tyčí pokrivené lípy habry a buky.

Pověst:

Podle pověsti se pod Petrohradským stromem sešli v roce 1680 nespokojení rychtáři okolních devatenácti vesnic a po prohře selského povstání, které mělo sedláky zbavit nevolnictví, předpověděli, že tato nespravedlnost potrvá, dokud se dub bude zelenat.

Zajímavosti:

Kmen petrohradského dubu je dutý a nejzachovalejší svého věku v České republice.

Obal na knihu

Knihy jsou v Evropě od zavedení knihtisku v 15. století jedním z hlavních zdrojů poznání, zábavy i inspirace. Tehdy se totiž výroba knih natolik zjednodušila a zlevnila, že se knihy staly dostupnými pro většinu lidí. V polovině 20. století se už publikovalo 200 tisíc nových titulů ročně. Mnoho lidí by jistě souhlasilo s tím, že kniha je nejlepší přítel člověka. A pokud máte nějakou oblíbenou knihu, určitě jí zkuste vyrobit vlastní obal. Vydrží dlouho jako nová!

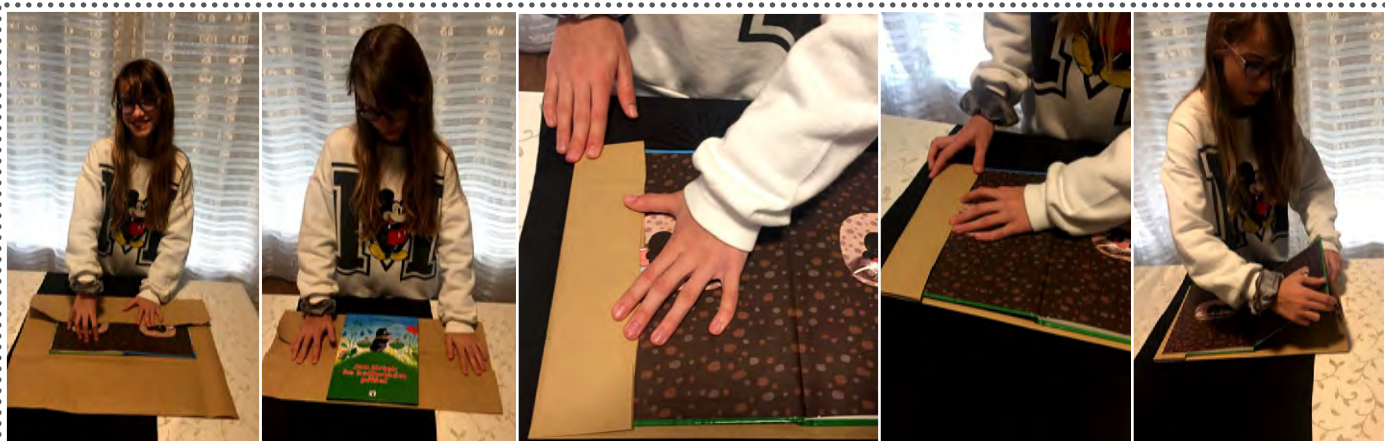

Budeme potřebovat

- oblíbenou knihu
- větší arch papíru (můžeme použít třeba papírovou nákupní tašku)
- barevné lepicí pásky nebo papírové washi pásky
- nůžky

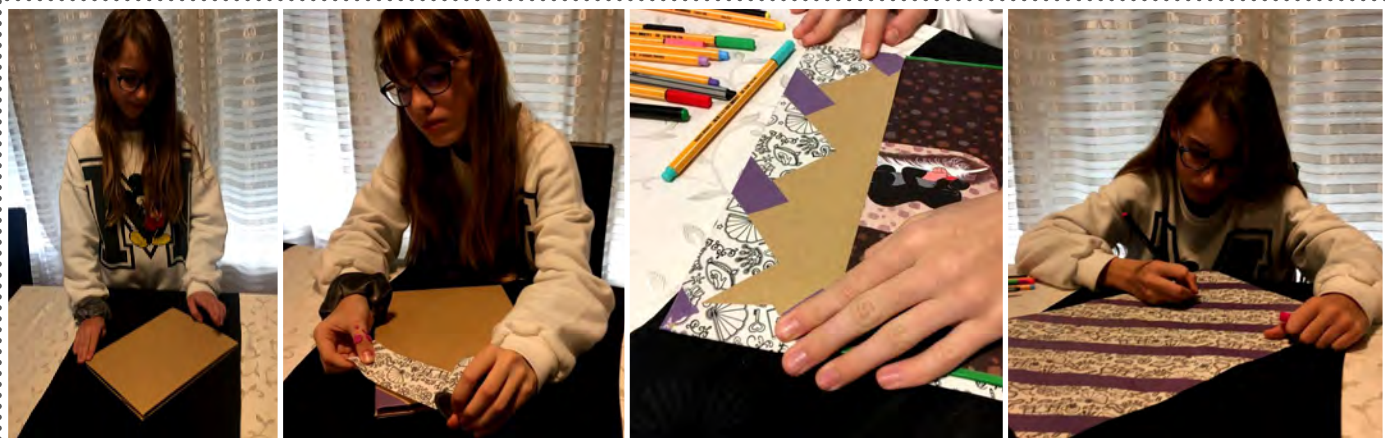

1 Z archu papíru vyrobíme jednoduchý obal na knihu. Přeložíme papír na obou stranách na výšku knihy, obalíme knihu a papír zahneme kolem desek.

2 Zahnutý okraj papíru zkrátíme podle potřeby a desky zasuneme do vzniklých „kapes“. Nyní máme knihu obalenou v jednoduchém papírovém obalu.

3 Knihu vyndáme z obalu a ten nazdobíme pomocí širokých barevných lepicích pásek nebo washi pásek. Pásky lepíme tak, aby přečínávaly lícovou stranu a zahýbáme je do rubu obalu.

4 Na rozích přečínávající okraje pásek využijeme na připevnění okrajů „kapes“ tak, jak to vidíme na fotografii.

Hotovo! Jaká je vaše oblíbená kniha a jak jí sluší nový kabátek?

Andersen

1. H. Ch. Andersen se jmenoval křestními jmény

- A. Hansen Christie.
- B. Haus Christensen.
- C. Hans Christian.

2. Byl to známý

- A. zahradník.
- B. spisovatel.
- C. mořeplavec.

3. Narodil se

- A. v Dánsku.
- B. v Norsku.
- C. ve Švédsku.

4. Psal zejména

- A. pohádky.
- B. hokejové komentáře.
- C. vtipy.

5. Žil ve století

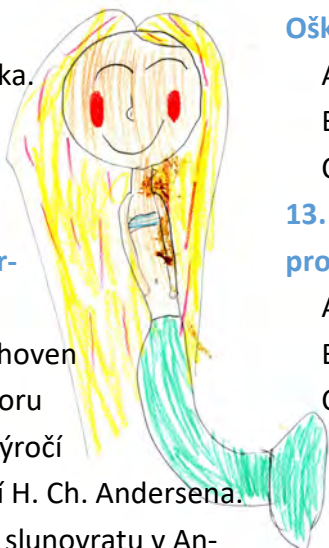
- A. dvanáctém.
- B. devatenáctém.
- C. dvacátém.

6. Doplň název pohádky: Malá mořská...

- A. Lochneska.
- B. houba.
- C. víla.

7. Noc s Andersenem je

- A. akce knihoven na podporu čtení k výročí narození H. Ch. Andersena.
- B. slavnost slunovratu v Andersenově rodném městě.

- C. noční karneval v převleku za H. Ch. Andersena.

8. Doplň název pohádky:

Císařovy nové...

- A. šaty.
- B. papuče.
- C. boty.

9. Noc s Andersenem se koná již od roku

- A. 2019.
- B. 2000.
- C. 2001.

10. Doplň název pohádky: ...královna

- A. Prolhaná...
- B. Stoletá...
- C. Sněhová...

11. Andersenovy pohádky

- A. končí vždy happy endem.
- B. zpravidla nekončí dobře.
- C. srší humorem a vtipem.

12. Doplň název pohádky:

Ošklivé...

- A. housátko.
- B. jehňátko.
- C. káčátko.

13. Noc s Andersenem se pořádá pro

- A. učitele.
- B. děti.
- C. spisovatele.

14. Doplň název pohádky: Pasáček...

- A. oveček.
- B. vepřů.
- C. a panáček.

15. H. Ch. Andersen se dožil

- A. 70 let.
- B. 90 let.
- C. 100 let.

16. Doplň název pohádky: Princezna...

- A. na mráčku.
- B. na prášku.
- C. na hrášku.

17. Noc s Andersenem se koná

- A. na Silvestra.
- B. v noci.
- C. pokaždé, když vyjde časopis Krajánek.

18. Doplň název pohádky:

Cínový ...

- A. koníček.
- B. majáček.
- C. vojáček.

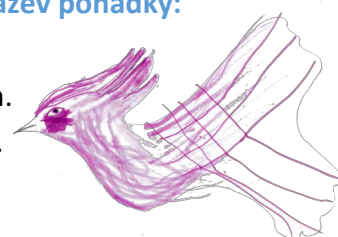
19. Mezi díla H. Ch. Andersena patří také

- A. sochy.
- B. romány a básně.
- C. obrazy.

20. Doplň název pohádky:

Císařův...

- A. havran.
- B. pštros.
- C. slavík.

Violka, Štětín